

Komplettering av ärende – Myndighetsutövning enligt alkohollagen, tobakslagen och lagen om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare

På socialnämndens sammanträde 19 juni 2018 lämnade Moderaterna och Kristerdemokraterna eget förslag och begärde komplettering av ärendet.

- En tydligare beskrivning av de ekonomiska konsekvenserna för kommunen och för SMOHF.
- Hur man säkerställer att det förebyggande arbetet i kommunen inte försvåras genom en överföring av myndighetsutövningen till SMOHF?
- En tydligare problematisering kring att kommunerna har olika riktlinjer kring för alkoholserving och vilka konsekvenser övergången till SMOHF kan få för näringsidkare i Hanninge.

Med anledning av ovanstående frågor vill socialförvaltningen komplettera ärendet med följande:

Beskrivning av de ekonomiska konsekvenserna för kommunen och för Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund

Tillsyn och ärendehandläggningen enligt alkohol- och tobakslagstiftningen finansieras dels med avgifter från taxor dels med skattemedel.

Det är inte möjligt att debitera all tid, så att finansiera

arbetet till 100 % med taxor är inte juridiskt möjligt. Till exempel kan myndigheternas arbete med service, allmän information, interna möten, och arbete med överklagade ärenden inte finansieras av avgifter. Inom förbundets nuvarande ansvarsområden varierar det inom lagstiftningarna i vilken mån allmänna medel får bekosta tillsynen.

Alkohollagen anger att kommunen får ta ut avgifter enligt de grunder som beslutas av kommunfullmäktige.

Myndigheten bestämmer själv hur finansieringen ska se ut, vilket också medför att självfinansieringsnivåerna skiljer sig åt mellan medlemskommunerna.

Hanninge kommuns prövningsavgifter beslutades av kommunfullmäktige under 2011 och tillsynsavgifterna beslutades under 2007. Avgifterna har sedan dess varit oförändrade. Hanninge kommun har senaste åren haft en självfinansieringsgrad motsvarande 65-75 procent. Detta kan jämföras med livsmedelskontroll som har en självfinansieringsgrad på 86%.

Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbundets taxor utgår från att en viss åtgärd i taxan tar ett visst antal timmar att utföra. Exempelvis tar handläggningen av en ansökan om enskilt avlopp 9,5 timmar. Avgiften blir då 9,5 * timavgiften för aktuellt år. Hanninge kommuns taxor för alkohol och tobak anger bara summor i kronor och det

finns ingen koppling till vilken arbetsinsats i timmar som summan ska motsvara. Det innebär att det inte är möjligt att beräkna på vilket sätt intäkterna skulle förändras med förbundets timavgift.

En behovsutredning har tagits fram som underlag inför 2019. Utredningen har tagits fram av respektive handläggare i medlemskommunerna.

Utredningen omfattar endast handläggarnas tid. Förbundet har i dagsläget inte en bemanning av administrativt stöd som gör det möjligt att även hantera registraturen för alkohol och tobak. Haninge kommun har i dagsläget 0,3 tjänst för det. Sett att Tyresös och Nynäshamns andel av ärenden tillsammans knappt motsvarar Haninges så bedöms bemanningsbehovet av det administrativa stödet vara 0,6 tjänst. Erfarenhetsmässigt är det svårt att rekrytera deltidstjänster, vilket i sådana fall innebär att resterande del av tjänsten får fyllas med andra arbetsuppgifter. Det skulle kunna handla om att utföra viss tillsyn och handläggning för att täcka upp differensen mellan nuvarande bemanning och behovsutredningen.

I nedanstånden tabell redovisas behovsutredningen samt nuvarande bemanning.

	Haninge	Nynäsham n	Tyresö	Summa
Ärendehandlä ggning, behov	1,1	0,4	0,3	1,8
Tillsyn, behov	1,0	0,5	0,3	1,8
Summa, behov	2,1	0,9	0,6	3,6
Nuvarande bemanning	1,7	0,85	0,75	3,3

Om kommunfullmäktige beslutar att överlämna ansvaret för myndighetsutövning enligt alkohollagen och tobakslagen och lagen om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare till Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund kommer förbundet att ta fram och föreslå en detaljbudget där kommunfullmäktige i respektive medlemskommun kommer att fatta beslut om.

Förutsättningar för kommunens förebyggande arbete vid överföring av myndighetsutövningen till Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund

Det strategiska drogförebyggandearbetet och övrigt förebyggande arbetet enligt socialtjänstlagen kvarstår hos kommunerna. Kommunens förebyggande arbete enligt socialtjänstlagen eller annat förebyggande arbete bedöms inte få negativa konsekvenser genom överföring av ansvaret för

myndighetsutövningen till Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund. Förvaltningen får istället möjlighet att renodla det strategiska och förebyggande sociala arbete och fokusera resurserna till preventiva arbetet.

Vad som avses med myndighetsutövning och tillsyn enligt alkohollagen och tobakslagen och lagen om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare är väldefinierad i förarbetena till lagen och i Folkhälsoinstitutets föreskrifter.

Det finns erfarenheter från andra områden där det strategiska arbetet ligger kvar hos medlemskommunen medan myndighetsutövningen är delegerat till Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund. Exempel kan nämnas att Haninge kommun ansvarar för koststrategiska och miljöstrategiska frågor medan myndighetstillsynen enligt livsmedelslagen och miljöbalken är överlämnat till Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund.

Haninge kommun och Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund har en vana att samverka med varandra för att förtydliga ansvarsgränser och hitta samarbetsformer för att komplettera varandra.

Kommunernas riktlinjer kring för alkoholserving

Om kommunfullmäktige beslutar att överlämna ansvaret för myndighetsutövning enligt alkohollagen och tobakslagen och lagen om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare till

Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund kommer förbundet behöva planera för övertagandet.

Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund kommer att:

- besluta om gemensamma riktlinjer för handläggning och tillsyn enligt alkohollagen och tobakslagen och lagen om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare. Riktlinjerna kommer att tas fram med utgångspunkt ifrån gällande riktlinjer som gäller i kommunerna. Samråd kommer att ske med berörda förvaltningar i medlemskommunerna, såsom utbildningsförvaltningen, socialförvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen.
- ta fram förslag om gemensamma taxor för hela upptagningsområdet. Gemensamma taxor beslutas av respektive kommunfullmäktige i medlemskommun.
- upprätta gemensam hemsida, anvisningar och blanketter.
- införa ett gemensamt ärendehanteringssystem.

Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund kommer vara bundna av vissa kommunala beslut, såsom lokala ordningsföreskrifter, bygglovsregler och dylikt.

Konsekvenser för näringsidkare i Haninge

Det föreslagna beslutet bedöms inte innebära negativa konsekvenser för restaurangägare och butiker i Haninge.

Konsekvenserna bedöms i huvudsak vara positiva. Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund har redan en etablerat kontakt med lokala näringsidkare, restauranger och butiker.

Förslaget kommer att medföra bättre service, tillgänglighet och rättssäkerhet för lokala näringsidkare.

Tidpunkt för övergång

Kommunstyrelsen föreslår att ansvaret för myndighetsutövning enligt alkohollagen och tobakslagen och lagen om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare ska övergå till Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund från och med 1 januari 2019.

För att Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund ska få goda förutsättningar för att ta över ansvaret bör kommunfullmäktige fatta beslut om ansvarsfrågan så snart det är möjligt.

Lena Gerlofstig
tf. förvaltningschef